

posljednje poglavlje, koje prikazuje stanje i funkciju folklornih glazbala u Bugarskoj u poslijeratnom periodu, u sklopu pokreta za revitalizaciju folklornih glazbala u artistskim (državnim) ansamblima, uz nužne prilagodbe i transformacije radi izvođenja potpunih harmonija i profesionalne artistske orkestracije. Drugi oblik upotrebe jest uključivanje u obrazovne programe u dječjim glazbenim školama i u sekcijama za folklornu glazbu u Palači pionira kao i na visokoškolskim ustanovama (već prije deset godina u gradu Kotelu, u selu Široka Luka i na fakultetu za folklornu glazbu osnovanom pri Institutu za više glazbeno obrazovanje u gradu Plovdivu).

Takva sustavna briga društva za održanje vlastitih folklornih glazbenih tradicija trebala bi potaknuti naše kulturne i prosvjetne radnike na iznalaženje prikladnih rješenja za sličan problem koji postoji i u nas.

Krešimir Galin

Slovenské spevy. Druhé doplnené, kritické a dokumentované vydanie, IV. diel, Spracoval Ladislav Galko, Editio opus, Bratislava 1978, 554 str.

Zbirka slovačkih pjesama čije je objavljivanje započelo još u 19. stoljeću (u Martinu 1880. godine), doživjela je svoje drugo, dopunjeno, kritičko i dokumentirano izdanje u redakciji Ladislava Galka. Četvrta knjiga ove velike i kapitalne zbirke ima dvostruko značenje. Ona je praktički završetak drugog ponovljenog izdanja te velike povijesne zbirke u originalnim okvirima prvog izdanja. Istovremeno, četvrta knjiga s podnaslovom *Dodatky I* predstavlja početak drugog dijela (iduća tri sveska), koji sadrži one pjesme koje nisu bile uključene u originalne priloge za zbirku premda su bile rezultat sakupljačke akcije za tu istu zbirku. Praktički to je prvo izdanje tih priloga gotovo nakon stotinu godina. Jasno je da sve transkripcije u zbirci pokazuju standardnu

razinu melografije krajem 19. stoljeća. Konceptija drugog dijela edicije razlikuje se od prvog. Dok je u prvom dijelu već dvaput objavljene zbirke u cjelini namjerno bio zadržan izvorni slučajni raspored pjesama, u drugom dijelu sve pjesme pojedinih zapisivača objavljene su zajedno. Među njima postoji kronološki red od najstarijih do novijih zapisa. Urednik je radi poboljšanja stanja izvornika poduzeo neke zahvate, koje je jasno naveo i označio u knjizi. Mnogi zapisi izvorno nisu bili potpuni: neke su pjesme bile bez tekstova ili samo s incipitima tekstova. U tim slučajevima, ako su postojale upute zapisivača na izvore, urednik bi kompletirao pjesme. U slučaju nedostatka pristupačnih izvora i u slučaju strofnih pjesama urednik bi ih opremio prvim stihom. Kad bi nedostajale upute ili bi nesklad pronađenih tekstova s napjevima bio evidentan ili bi nastavak početka pjesme bio problematičan, urednik bi takve primjere opskrbio vlastitim komentarom ili bi opisao specifičan problem zapisa u bilješci. Knjiga opsega od 554 stranice sadrži 700 primjera napjeva što ih je sakupilo 14 zapisivača. Sadrži i abecedno kazalo pjesama, pregled imena zapisivača i predgovor na četiri jezika: slovačkom, ruskom, njemačkom i engleskom jeziku.

Krešimir Galin

Giovanni Battista Bronzini, Accettura — Il Contadino — L'Albero — Il Santo, Congedo Editore, Galatina (Lecce) 1979, 240 str.

Pred nama je knjiga izuzetne vrijednosti, rezultat dubinskog istraživanja jednog običaja u kontekstu, koji polazi od temeljne pretpostavke da nije dovoljno samo *vidjeti* svečanost kao zbivanje izdvojeno iz života, nego da je potrebno *živjeti* svečanost zajedno s njezinim sudionicima. »Maggio« u mjestu Accettura dobio je tako izvrsnu monografiju, koja se nije zadržala samo na opisu zbivanja, obreda, nego mono-

grafiju koja mnogostrano osvjetljava mjesto i ljude, upoznavajući čitaoca s protagonistima svečanosti i protagonistima svakidašnjice, skicirajući precizno socijalne i političke sukobe, ekonomske odnose, probleme, pa i lijepe strane života. Bronzini je pratio svečanost u njezinoj ljudskoj i društvenoj dinamici, primjećujući da je svake godine zbivanje drugačije: on običaj ne opisuje, on običaj *priča*, gotovo bismo mogli reći da ga *osjeća* i kao sudionik i kao znanstvenik.

U prvom poglavlju, koje je napisano nakon prvih sudjelovanja u svečanosti (1969 — 1971), želio je registrirati vlastitu participaciju u svečanosti, osjećaj susreta dvaju različitih svjetova; to prvo poglavlje pokazuje se uspjelom skicom, sumarnom informacijom koja čitaoca uvodi u temu i naznačuje mu smjernice tumačenja. Drugo poglavlje iznosi svjedočanstva, zapise razgovora sa sudionicima, korigirajući i dopunjavajući početnu sliku mišljenjima ljudi koji su s običajem srasli. Treće poglavlje daje dokumente, statističke podatke o selu, latinski tekst legende o lokalnom svecu uz čije ime je običaj vezan, općinske dozvole za izvedbu običaja, račune o troškovima svečanosti, podatke o dokumentarnom filmu snimljenom 1969. s Bronzinijevim komentarom, opise dijapozitiva snimljenih iste godine, čak i tehničke podatke o formatu, filmu i opremi.

Četvrto i peto poglavlje donose određenu korekciju metode. Sedam godina kasnije (1976. i 1977) Bronzini je promatrao izvedbu običaja drugim očima, istražujući je kao poseban tip predstave u kontekstu, kao »izraz seljačke civilizacije i narodnu predstavu«. Takav drugačiji pogled dopunjava ranije autorove pozicije, naglašava kreativnu komponentu zbivanja i adekvatnije valorizira ulogu religije. Šesto poglavlje sačinjeno je od tekstova drugih suradnika, od kojih su neki Bronzinijevi učenici, što opet na svoj način doprinosi boljem upoznavanju običaja, pružajući potpuniju sliku. Sedmo je

poglavlje dodatak s podacima o sličnim običajima u drugim mjestima iste pokrajine (*Lucania*, danas Basilicata) i s programatskim tekstom koji se zalaže za muzej seljačke civilizacije u toj pokrajini.

Kako sam Bronzini kaže, ova knjiga nije mogla dati čvrstu i uniformnu, vječnu sliku jednog običaja, jer takva slika ne postoji, kao ni takav običaj. Autor je dao svoje viđenje svečanosti u njezinu aktualnu kontekstu, dopunivši to brojnim fotografijama, dokumentima i komentarima drugih sudionika i istraživača.

Ali ova izvanredna knjiga nije samo to — ona po mnogim svojim odlikama može poslužiti kao model ili bar kao poticaj svakom suvremenom promišljenom i sustavnom folklorističkom istraživanju.

Ivan Lozica

Gerda Möhler, Das Münchener Oktoberfest. Brauchformen des Volksfestes zwischen Aufklärung und Gegenwart, UNI-Druck, München 1980, 352 str. + 27 tabli.

Oktoberfest datira od 12. 10. 1810, kada je u Münchenu povodom vjenčanja bavarskog princa Ludwiga organizirano veliko narodno veselje, a prostor na kojem je održano prozvan u čast prinčeve žene Therese von Sachsen Theresienwiese.

Prosvjetiteljskom koncepcijom zamišljen kao »Nationalfest«, manifestacija klasnog i nacionalnog jedinstva s podjednako važnom ekonomskom i zabavno-pedagoškom komponentom, Oktoberfest je tokom 170 godina postojanja doživljavao značajne promjene, ali je do danas ostao autentična pučka svečanost. Iako u suvremenim uvjetima gubi svoj primarno lokalni karakter, Oktoberfest nije postao prvenstveno turističko-industrijska roba i nije pripao pasivnim promatračima koji žele konzimirati »pravu narodnu kulturu«, već se razvio u godišnji običaj (»Festbrauch«) koji u životu stanovnika Münchena i danas zauzima istaknuto mjesto.